

Evaluering af udviklingsprojektet Fremtidens Biform.

Projektets første del byggede på konstruktivistiske og diskursanalytiske analyser af socialpædagogernes kommunikation om deres praksis og deres praksis formidlet via videooptagelser. Resultaterne er blevet anvendt som pejlepunkter for de områder, der har været relevante at kvalificere. Analysemetoderne, som socialpædagogerne blev introduceret til, skal også anvendes i anden del. For at få adgang til, hvordan den socialpædagogiske praksis forstås, den måde interaktionerne mellem borger og socialpædagog tolkes og vurderes har vi anvendt narrativ dokumentation, som grundlag for at indfange praksis og analysere praksis. Analyserne giver adgang til at undersøge flere forhold. Det ene er, hvordan socialpædagogerne konstruerer mening og betydning, og på denne måde, hvordan praksisfællesskaberne forhandler mening og dermed faglige selvforståelser. Ved at undersøge de faglige selvforståelser bliver det samtidig muligt at opnå en større bevidsthed om, hvorvidt eller hvordan de faglige mål og værdier [lovgivning og politiske intentioner] kommer til udtryk i forståelsen af praksis.

Det andet er muligheden for at undersøge, hvilken betydning, både de faglige selvforståelser og tolkningerne af interaktionerne mellem borger og socialpædagog har for borgers liv og livskvalitet.

Et centralt omdrejningspunkt i projektet er organiseringen. Botilbuddet har fem levegrupper. Fra hver gruppe er der valgt en af socialpædagogerne – kaldet en spydspids – som har haft en vigtig rolle. For det første har de fem spydspidser indgået i alle fem faser. For det andet har spydspidserne haft en fremtrædende rolle med at implementere og anvende projektets metode. For det tredje har spydspidserne været praktikvejledere for de fire studerende, der indgår i projektet. For at understøtte spydspidsernes funktioner, har der være mulighed for, at de mødes og kan støtte hinanden og sparre med hinanden. I implementeringsperioden og i den periode de har fungeret som praktikvejledere, har det været med støtte fra projektlederen.

Midtvejsevaluering af 2.del af Projekt fremtidens biform, den organisatoriske del ved Spydspidserne Bente Dissing, Hanne Mette Nielsen, Hanne Villesen, Helle Pedersen og Lisbeth Højen Pedersen

At udvikle en organisering og indholdet af relevante møder, således at de kan understøtte projektets mål.

Fire studerende fra UCN kom i deres 3. praktik i Biformen Nådeøjet. De var pga. deres interesse udvalgt til at deltage i projektet, og de fik tildelt de fire af spydspidserne som vejledere. Spydspidser og studerende var fordelt på 4 forskellige grupper, den 5. spydspids havde ingen vejlederfunktion.

Vi aftalte at bruge ca. halvdelen af vejledningstimerne som fællesvejledning fortrinsvis sammen med de studerendes studievejleder Keld Trækjær. Det blev skemalagt, så alle kunne være sammen ca. en gang om måneden. Vi læste og gennemgik det teoretiske grundlag for projektet og øvede i at analysere narrativer, der omhandlede problematikker, som de studerende fandt vigtige.

Vi planlagde et internat for alle kolleger fra botilbuddet. På internatet skulle narrativ dokumentation præsenteres og bruges. Alle havde på forhånd fået bogen Narrativ dokumentation af Janne Hedegård Hansen. Internatet blev holdt over to gange, så alle Socialpædagoger kunne deltage. Spydspidser og studerende deltog i begge internater. Det gav os mulighed for at drage flere erfaringer med brugen af narrativ dokumentation.

De allerfleste tog positivt imod metoden. Der var enkelte, som ikke helt kunne se, hvad de kunne bruge den til. De oplevede det mest som en ekstra opgave. Vi forsøgte at gøre metoden så brugbar, at den netop kunne være et redskab til at få fokus på ting, som ellers fylder på personalemøder og dermed få en dybere indsigt i aktuelle problematikker. Der var en generel positiv holdning til metoden.

På internatet blev der lavet en kontrakt om brugen af narrativ dokumentation i de enkelte grupper. Alle besluttede, at der skulle afsættes tid på hvert personalemøde, som holdes hver 4. uge, til at fremlægge et narrativ og analysere det. Det var lidt forskelligt, hvor meget tid de forskellige grupper prioriterede at bruge, og hvor på dagsordenen det blev placeret.

Spydspidserne er tovholdere på, at kontrakten bliver overholdt, og det er dem, som styrer analysen.

Ud over de fælles vejledninger har vi haft skemalagte projekt møder, hvor både de studerende og spydspidser deltog sammen med Keld Trækjær. Disse møder har indeholdt teori til at kvalificere projektets teorigrundlag, øvelser i at anvende narrativ dokumentation og dialog om teori og praksis om de forskellige vidensformer og om, hvordan vi kan se forskelle og sammenhænge i vidensformerne.

Keld Trækjær har også deltaget i et fællesmøde for alle socialpædagoger i botilbuddet. Han opfreskede teorigrundlaget, og vi analyserede et narrativ i fællesskab.

Keld Trækjær deltager i 4 personalemøder i hver gruppe for at kvalificere analysen af narrativer med henblik på, at vi socialpædagoger bliver i stand til selv at anvende metoden.

For at få et mere eksternt blik på udviklingsprojektet her midtvejs, er en bachelorprojektgruppe [Pædagoguddannelsen i Aalborg, Socialpædagogisk Profil] blevet involveret en i evalueringen. I deres projekt har de skrevet om "Sociale Processer – Meningsforhandlinger i praksisfællesskabet" og for også at få en empirisk vinkel på deres projekt fik de en mulighed for i et mindre omfang at følge udviklingsprojektet (Fremtidens Biform) og interviewe én af socialpædagogerne fra hver af de fem afdelinger i Biformen. Interviewene blev analyseret og bearbejdet [perioden maj – juni 2011] med henblik på formidling mundtligt suppleret med PowerPoint ved deres eksamen. Nedenstående er en lettere bearbejdnings af dette materiale [Keld Trækjær].

Udarbejdet af: Charlotte Dam, Catrine Claire Christensen og Helene Nedergaard Frederiksen

Interviewene er suppleret med en evaluering ved projektets spydspidser [socialpædagoger der har ansvaret for arbejdet med narrativerne; de har fået ekstra undervisning i arbejdet med at analysere narrativer] den 31.10 2011. . Interviewene blev analyseret og bearbejdet [perioden maj – juni

2011] med henblik på formidling mundtligt suppleret med PowerPoint ved deres eksamen. Nedenstående er en lettere bearbejdede af dette materiale [Keld Trækjær].

Opsamling af svarene fra interviewene og med kursiv evaluering ved projektets spydspidser

31.10.2011:

- Generelt ser vi en positiv indstilling til metoden, dog udtrykkes der af flere at det har været svært i starten. Vi oplever at det som tiltaler dem mest i forhold til metoden er at den tager borgerperspektivet.
- *Generelt kører det godt med at arbejde med narrativer og kollegerne er engerede og det bliver oftest prioriteret, men det sker også at arbejdet bliver droppet; et spørgsmål om hvad personalemødetiden skal bruges til. Der er mere entusiasme når konsulenten deltager, der opstår nye måder at analysere på. Og når konsulenten er med, er der ligesom nogle andre forventninger til arbejdet med narrativer. Det kan bl.a. hænge sammen med, at konsulenten bruger et andet sprog og teoretisk viden. Der peges både på at alle bidrager med narrativer, men også at det kan gå lidt tungt med at få kollegerne til at lave narrativer.*
- Overordnet ser de ingen direkte store forandringer, men de kan godt se, at noget begynder at rykke sig.
- *Har fået ahaoplevelser der har ført til ændringer af praksis peger alle på og arbejdet med narrativer er med til at forandre synet på borger og samspillet med borger.*
- Der lægges vægt på at de stadig er i en opstartsperiode og at de ikke mener at de har arbejdet med metoden længe nok til der endnu er sket de store forandringer.
- De mener at for dette kan ske skal de have mere rutine.
Ikke rutiner med metoden men at finde nye tilgange til analyserne, at få vendt problemstillingerne på hovedet. Her til udtrykkes der bl.a. at de ønsker flere personalemøder hvor konsulenten er med. Det er vigtigt at være opmærksom på om konsulentens deltagelse fører til "afhængighed" ikke "selvstændighed", selv om det er givende med konsulentens deltagelse.
- *En af spydspidserne nævner, at der kan være en tendens til at vælge ikke-problematisk narrativer. De øvrige fire spydspidser deler ikke dette synspunkt tvært i mod. Endvidere at de forhold der kommer frem gennem analyserne ikke bruges mod hinanden tvært imod skaber nysgerrighed på nye arbejdsmåder.*
- Generelt har de forhåbninger om at de kan komme til at arbejde med metoden selv, men også en frygt for nedprioritering.
- Alt i alt ser vi at metoden har været meningsgivende for dem i forhold til forandringen.

Som nævnt ovenfor har der været særlig fokus på borger og socialpædagogernes samspil med borger. Denne effekt af arbejdet med narrativer hænger bl.a. sammen med en udvikling af Janne H. Hansens metode til at arbejde med narrativer, hvor der har været et særligt fokus på borger. Denne udvikling vil indgå som en del af slutevalueringen i form af en artikel om, hvordan vi har arbejdet med analyser af narrativer [Keld Trækjær]

Slutevaluering

Som det fremgår af midtvejsevalueringen blev arbejdet med narrativer organiseret i de enkelte levegrupper og der blev etableret en struktur for arbejdet med analyser af narrativer. Strukturen i arbejdet med narrativerne på personalemøderne indeholdt dels en guide for, hvordan narrativerne skulle analyseres. Dels en form, hvor det var spydspidserne, der ud fra guiden stillede spørgsmål til kollegerne. Denne struktur viste sig at give en meget rigid arbejdsform, der ikke var hensigtsmæssig for at skabe ny indsigt. Der var i højere grad tale om *forklaringer*, der trak på de forståelser, der allerede var etableret. Endvidere var der en tendens til, at spydspidsernes rolle ikke blev betragtet som særligt kompetente i analysearbejdet. Derfor ændrede vi som en løbende proces formen, hvorved konsulentens fik en mere central rolle. Et formål med denne ændring var at få analyseprocessen til at bevæge sig fra en forklarende til en *undersøgende* tilgang og dermed medvirke til at skabe ny viden og erkendelse.

Evalueringen af denne proces har været meget positiv, og har medført mange "aha" oplevelser og ny indsigt. Denne indsigt har i et vist omfang fået indflydelse på praksis bl.a. i form af et bedre samspil mellem borger og personale. Denne ændring er ikke blevet undersøgt, men bygge på subjektive udsagn.

Arbejdet med narrativerne ud fra et fagligt- og borgerperspektiv har også været en proces, hvor den indsigt arbejdet medførte også førte til, at det også var nødvendigt at arbejde med de personlige kompetencer. Gennem den indsigt, der opstod via den mere undersøgende tilgang til analyserne blev tydeligt, de vanskeligheder der var i samspillet mellem borger og personale også hang sammen med subjektive forhold personalet.

Samlet er resultatet, ud fra et erfaringsbaseret grundlag, at processen i arbejdet med narrativerne, har været ført til fire ting. For det første en faglig udviklingsproces med et borgerperspektiv. For det andet, at det er vigtigt, også at arbejde med de personlige kompetencer. For det tredje processen har ført til indsigt i vigtige forhold vedrørende grundlaget for arbejdet med narrativerne; bl.a. vandringer fra et forklarende til et undersøgende perspektiv. For det fjerde, at der er behov for at udvikle det metodiske grundlag for arbejdet med narrativer og i den forbindelse kvalificere transfer mellem analyserne og den pædagogiske praksis.

Endelig skal nævnes, at projektforsløbet har resulteret i et nyt forsknings- og udviklingsprojekt med fokus netop på transfer mellem viden og erkendelse (analyse og tolkning) og den pædagogiske praksis. Dette projekt er etableret i et samarbejde mellem boformen (ledelse og personale), UCN (ansatte og studerende) og Århus Universitet, institut for undervisning og pædagogik.